Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XVII. Cena lista je $6.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., pondeljek, 18. februarja (Feb. 18), 1924. Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 41.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

FALL BI BIL RAD ODDAL TUDI PREMOGOKOPE V "NAJEM".

Morgan-Guggenheimovi interesi zapleteni v zaroto vladnih premogokopov v Alaski.

SEDAJ JE VSE PRIPRAVLJENO ZA SODNO POSTOPANJE V OLJNEM ŠKANDALU.

Washington, D. C. — V senatu je senator La Follette uvedel rezolucijo za preiskavo velikanske zarote, ki je stremila za tem, da bi prišle vse mornarične premogovne rezerve v Alaski zasebnim interesom v roke.

Kakor je bivši notranji tajnik Albert B. Fall oddal mornarične oljne rezerve zasebnim interesom v "najem", natanko tako se je nameraval iznebiti premogovih rezerv, za katere je porabila vlada na milijone dolarjev, da bi imela v rezervi kurivo za pacifično brodovje.

Način zarotniškega postopanja je bil isti. Mornariční tajnik Denby bi naj izročil premogovnike v Alaski notranjemu tajniku Fallu, ki bi jih naj oddal v "najem" zasebnim interesom.

Prepis teh obdolžb je vročil pionirski železniški graditelj v Alaski John E. Ballaine predsedniku Coolidgu. Ta pa je celo zadevo poveril notranjemu tajniku Worku.

Če preišče to zadevo odsek, ki sedaj preiskuje oljni škandal, potem je pričakovati, da bomo imeli zopet en narodni škandal več.

Po besedah železniškega graditelja Ballaina se bo izkazalo, da so bili zadaj za to zaroto največji premogovni interesi v deželi; med njimi je bila tudi mogočna Morgan-Guggenheimova skupina, ki je igrala veliko vlogo v Ballingerjevem škandalu za časa Taftove administracije.

Rezolucija senatorja La Folletta naroča notranjemu tajniku, naj pošlje senatu naslednje informacije:

1. — Prepis dogovora med takratnim tajnikom Fallom in mornariškim tajnikom Denbyjem glede prenosa mornariških premogovnih rezerv v Alaski z mornariškega departmenta na department za notranje zadeve.

2. — Vse eksekutivne odredbe in druge papirje, ki so v arhivu notranjega departmenta in se nanašajo na to zadevo.

3. — Vso korespondenco, ki se tiče postavnosti za oddajo omenjenih mornariških premogovnih rezerv.

Ballaine je izjavil, da se je svet inženirskih izvedencev po preiz-

(Dalje na 3. strani.)

Nemška vlada je optimistična.

Dawesova preiskovalna komisija je prežela Nemce z velikim upanjem. Komisija se danes snide v Parizu.

Berlin, 16. febr. — Stresemann, minister za zunanje zadeve, je dejal danes v razgovoru s poročevalci, da ima veliko upanje v Dawesovo preiskovalno komisijo. Nemška vlada je informirana, da bo komisija priporočila reparacijski komisiji, naj dovoli Nemčiji najeti deset miljard zlatih mark posojila na državne železnice. Polovica posojila pojde zaveznikom, predvsem Franciji, druga polovica pa za utrditev nemške valute. Dawes bo tudi priporočil moratorij za Nemčijo.

Pariz, 16. febr. — Gen. Charles G. Dawes, vodja preiskovalne komisije zvedencev, ki je preiskala finančno in gospodarsko stanje Nemčije, se snide v pondeljek v Parizu in izdela poročilo o svojem delu in dognanjih. Dawes je zelo optimističen.

VREME.

Chicago in okolica. — V torek sneg. Zmerni vetrovi s severozapada. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 32, najnižja 27. Solnce izide ob 6:42, zaide ob 5:27.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Oljni škandal: Fall bi bil rad oddal tudi alaške premogokope v "najem".

Časnikarji, podkupljeni od oljnih magnatov, se zvijajo.

Socialistični kongresnik Berger je predložil načrt starostne pokojnine.

Zvezni senator obstreljen v Washingtonu.

Magnat Sinclair je opeharil vlado tudi v davkih.

Milica odpoklicana iz Herrina.

Zastanek med rudarji in operatorji še ni končan.

Mož je bil 11 let oženjen, a šele zdaj je izvedel, da je žena — njegova teta.

Inozemstvo.

V mehiški zbornici predlagajo delavsko diktaturo.

Američani so financirali Huertovo revolto.

Nemci imajo veliko upanje v preiskovalno komisijo.

ZVEZNI SENATOR OBSTRELJEN.

Washington, D. C. — Zvezni senator Frank L. Greene iz Vermonta je bil v petek zvečer obstreljen in nevarno ranjen ob pocestnem spopadu med prohibičnimi agenti in žganjarskimi tihotapci.

Krogla je zadela senatorja Greena nad levim očesom. Zdravniki v bolnišnici, kamor je bil obstreljeni odpeljan, še niso dognali, ali se je krogla zarila v čelno kost, ali v možgane. Senator je pri zavesti in to smatrajo za dobro znamenje.

Senator Greene in njegova žena sta šla po Pennsylvanski cesti proti hotelu Driscoll, kjer stanujeta. Ko sta ravno šla mimo neke medhišne poti ob cesti, se je pričelo streljanje v tistem prehodu.

Streljanju je dalo povod to, da je hotel prohibični agent Otis E. Fisher z dvema policajema vjeti nekega tihotapca, ki jim je ponudil žganje na prodaj. Šli so za njim ter mu sledili v tisti medhišni prehod, kjer je imel sodček žganja skritega.

Državne čete odpoklicane iz Herrina.

Herrin, Ill., 14. februarja. — Razen enega bataljona bo vseh pet vodov, ki so sedaj v okraju Williamson, odšlo jutri, kakor je to naznanil general Milton J. Foreman.

132. pešpolk iz čikaškega mesta, ki mu poveljuje polkovnik William E. Swanson, odide zgodaj zjutraj. Vsi drugi oddelki 130. pešpolka in 106. konjenice mu slede potem čez dan.

Herrin je bil miren, odkar so dospele tja državne čete. Ali prebivalstvo pravi, da je to le navidezni položaj. Tisti, ki vedo, kaj delajo temne sile, trde, da bodo nastopile zopet stare razmere, brž ko odidejo vsi vojaki iz okraja.

NOBENEGA STRAHU PRED DENARJEM!

Chicago, Ill. — Denarja se odslej naprej ne bo bal niti največji nasprotnik smrti ne.

Šobe, ki niso marali imeti doslej nobenega posla z "umazanimi bankovci" in kovanim denarjem, bodo z veseljem posegali po njih in po njem.

Povod temu preobratu je dognanje, da ni "umazani denar" niti oddaleč tako nevaren življenju in zdravju svojih zaupnih prijateljev, kakor je mislil doslej lahkoverni svet. To mnenje je bilo popolnoma napačno, — večinoma napačno.

Kakor je razvidno iz tozadevnega spisa v Journalu, je to stvar natanko preiskal Hilditch ter dognal, da je nekaj primešanega papirju za bankovce, ki deluje neugodno na življenje bolezenskih bacilov.

In kovani denar je še vse varnejši, meni g. Hilditch.

OLJNA KOMPANIJA POSKUSILA OFRNATI SHAFFERJA.

Urednik je blagajnika oljne kompanije tolikokrat nadlegoval za denar, da mu je vselej dal pol tega, kar je zahteval.

DAREŽLJIVOST OLJNE KOMPANIJE PRIKRIVANA.

Washington, D. C. — Harry F. Sinclair se je v pogodbi, sklenjeni dne 11. marca 1922 — ravno mesec dni poprej, preden je dobil v najem teapotske mornariške oljne rezerve v najem — obvezal plačati oljni kompaniji Pioneer in vsem drugim oljarnam, ki so podružnice oljne družbe Standard, $1,000,000 za odstop pravic v wyominski oljni rezervi. To je povedal blagajnik oljarne Pioneer, George A. Thomas iz Denvera.

Senator Walsh je izvlekel iz Thomasa tudi priznanje, da je milijondolarska pogodba izločila Pioneer iz vrste tistih, ki so se potegovale za teapotski najem. Oljarna Pioneer je bila že poprej vložila ponudek za tisti najem.

"Ali ni res, da ste bili v smislu pogojev v tisti pogodbi izločeni iz vrste tistih, ki so se potegovali za najem?" je vprašal Walsh Thomasa.

Thomas se je nekaj časa obotavljal, potem pa odgovoril:

"Da, tako je."

Vprašan, kaj je vse dobil časnikar John C. Shaffer od oljarne Pioneer, je odgovoril Thomas:

"O Shafferju sem prvič slišal dne 15. septembra 1920. Obveščen sem bil, da mu je prisojena osmina interesov v najemu, za čigar pridobitev je bila naša prošnja še vložena na notranjem departmentu.

Predstavil se je kot človek velikih sposobnosti. Povedano mi je bilo, da bi bilo prav, če mu dovolimo osmino interesov.

"Ali je sploh kaj naredil za vas?" ga je vprašal Wash.

"Ničesar."

"Ali nimate nobene najemninske pogodbe glede Teapot Doma?" ga je spet vprašal senator iz Montane.

"Naka," je rekel Thomas.

"Potemtakem tudi Shaffer ni zainteresiran v teapotske oljne rezerve?" se je glasilo senatorjevo vprašanje.

"Seveda ne."

"In vendar je vaša družba dala Shafferju osmino interesov?"

"To sem prisiljen priznati."

Thomas je potem povedal, da bi bil imel Shaffer dobiti po prvi pogodbi le osmino od zneska $500,000.

"Po Sinclairjevi pogodbi pa smo morali narediti novo pogod-

(Dalje na 3. strani.)

Sinclair opeharil vlado tudi v davkih!

Washington, D. C. — Poslanec Vaile iz države Colorado je uvedel rezolucijo, v kateri zahteva, naj kongres dožene, kako je z dohodninskimi davki oljnega kralja Sinclairja. Pregledano bodi njegovo davčno poročilo iz let 1921 in 1922.

Sinclair je obdolžen, da je opehalil vlado za velike vsote pri dohodninskem davku.

Vaile bi rad pooblastil svoj odsek za izdatke v finančnem oddelku in senatnega za izdatke v eksekutivnih oddelkih, da bi smela pogledati davčno poročilo oljnega magnata in vseh tvrdk in korporacij, nad katerimi ima on kontrolo.

Rusija poizveduje o Ligi.

Ženeva, 16. febr. — Sovjetska vlada se je obrnila na sekretarijat narodov za razna pojasnila. Vedeti hoče, kako Liga posluje in v koliko sodeluje z njo Nemčija in Amerika. Domneva se, da je to poizvedovanje iz Moskve najbrž rezultat MacDonaldove izjave v zbornici, da bo Anglija delala na to, da prideta Nemčija in Rusija čim prej v Ligo narodov.

OPERATORJI SE ŠE NISO PODALI.

Mezdna konferenca je bila pretrgana v petek, danes se pa sopet nadaljuje. Rudarji tudi nočejo odnehati. Med operatorji ni enotne fronte.

Jacksonville, Fla., 16. febr. — Konferenca med rudarji in operatorji je bila pretrgana včeraj popoldne. Obe stranki sta sklenili, da se pogajanja nadaljujejo v pondeljek popoldne. Zastanek radi časa pogodbe še ni končan. Rudarji nočejo odnehati od svoje zahteve, da mora pogodba veljati štiri leta, operatorji pa nočejo sprejeti.

Operatorji so izjavili na včerajšnji seji, da rajši igrajo golf kakor pa zborujejo in odšli so iz hotela.

Rudarji vztrajajo, ker vidijo dobro priliko za zmago. Operatorji iz Illinoisa in zapadne Pennsylvanije so glasovali za enoletno pogodbo, oni iz Indiane in Ohija pa za triletno pogodbo. Dokler so premogovniški magnatje tako razdeljeni med sabo, imajo zastopniki rudarske unije veliko upanje, da prodro s svojo zahtevo.

Creel in olj i magnat Doheny.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Ravnatelj uradne patrijotične propagande med vojno, George Creel, je priznal na odru za priče pred senatnim odsekom, da je vzel $5,000 Dohenyjevega denarja za dvamesečno službo, ko je Doheny poizkušal l. 1920. dobiti od tajnika Danielsa teapotske oljne rezerve v najem. Creel je Danielsu predstavil J. L. Staeka, ki ga je zalagal z denarjem Doheny. Mornariški tajnik Daniels ni maral vpoštevati Dohenyjevih predlogov, niti ne oddati mornariških oljnih rezerv v najem.

Kakor izgleda, je Creel delal za Dohenyja že poprej kot publicist in evlogist ali zagovornik. Potem pa sta se spria, in Creel je dal slovo Dohenyjevi službi. Creel je dejal, da ima Doheny Napoleonovo manijo, ki meji na apopleksijo.

Nadalje je izpovedal, da se je šel v Mehiko poleti l. 1920. pogajat za ameriške pravice z novim revolucijonarnim režimom z Adolfom de la Huerto na čelu. S tistimi pogajanji ni bilo nič. Tja je bil šel na svoj račun potem, ko se je bil o tej zadevi pomenil s predsednikom Wilsonom. Ko je prišel domov, je bilo že znano, da prevzamejo republikanci vlado v par mesecih, in izkušal je dobiti Danielsa za to, da bi ta oddal mornarične oljne rezerve v najem.

Senator Reed iz države Missouri je dejal senatu v tozadevni razpravi, da je bila zvezna vlada koruptna in podkupljiva že od početka svetovne vojne sem. Rekel je:

"Noben pošten človek ni še prodal za denar vpliva, ki mu ga je poverilo ljudstvo . . . Ali takšna morala je očividno previsoka za uradnika v današnjih dneh. To je prav jasno dokazal pretkani in navihani Doheny. Kakor se zdi, je posebno prežal na bivše visoke vladne uradnike. Kadar so prišli k njemu za delom, je bila vselej predložitev resignacijskega izpričevala tako važna, kakor je unijska karta za mehanika, ko gre za delom."

AMERIŠKI POSLANIK V BELGIJI POJDE PREJKONE V RIM.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge bo, kakor pričakujejo, naredil več izprememb v diplomatični službi, da izpopolni ameriško poslaništvo v Rimu, kjer je odstopil dosedanji ameriški poslanik Richard Washburn Child.

Poprejšnji državni podtajnik Henry P. Fletcher, ki je sedaj poslanik v Belgiji, bo premeščen v Rim, dočim bo sedanji državni podtajnik William Phillips poslan v Brusel.

BERGER PREDLOŽIL V KONGRESU ZAKON STAROSTNE POKOJNINE.

Socialistični kongresnik je podal v poslanski zbornici načrt, po katerem dobe državljani pokojnino, kadar dosežejo 60. leto in so brez dohodkov.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Victor L. Berger, socialistični kongresnik iz Milwaukeeja, je predložil v poslanski zbornici načrt starostnega zavarovanja. Predloga izrecno določa, da zvezna sodišča nimajo pravice odločati o veljavnosti tega zakona, če ga sprejme kongres.

Predloga se glasi, da vsaka oseba, ki doseže 60. leto, je državljan Združenih držav najmanj 16 let zaporedno, ni bila nikdar kaznovana radi kakega zločina in katera ima manj ko osem dolarjev dohodkov v tednu, ima pravico do pokojnine v znesku osmih dolarjev na teden. Tisti, ki imajo več ko osem dolarjev in ne več ko 12 dolarjev tedenskih dohodkov, dobe proporčno manjšo pokojnino. Osebe, ki imajo čez $12 tedenskih dohodkov, ne dobe pokojnine.

Beger je utemeljil svojo predlogo s sledečimi besedami: "Vsakdo ve, zakaj imajo stari vojaki pokojnino. Zato, ker so služili državi v nevarnem času in izpostavili svoje ude in življenje v nevarnost. Ampak delo vojaka v industriji — delavca — ni nič manj nevarno in veliko bolj potrebno kot krvavo delo na bojišču. Stari delavci in delavke imajo torej ravno toliko, če ne več pravice zahtevati od države, da jim plačuje pokojnino."

Amerika financirali mehiško vstajo.

Obregon je razglasil amnestijo za vstaške vojake, a ne za voditelje. Premoženja bogatinov, ki so podpirali Huerto, zaplenjena.

Washington, D. C., 16. febr. — Opravnik poslov v mehiškem poslaništvu je danes obelodanil razglas mehiškega predsednika Obregona glede amnestije. Vsi vstaški vojaki, ki prostovoljno odložé orožje, se smejo brez skrbi vrniti na svoj dom. Za generale in druge voditelje revolte pa ni nobene amnestije. Obregon je odredil, da vsi voditelji morajo biti aretirani in postavljeni pred vojno sodišče. V Montereyu so bili včeraj štirje rebelni generali obsojeni na smrt.

Mexico City, 16. febr. — Več bogatih Američanov, ki bivajo v glavnem mestu Mehike, je pod tajnim policijskim nadzorstvom. Vlada jim je prišla na sled, da so financirali de la Huertovo vstajo. Iz dokumentov, ki so bili zaplenjeni pri ujetih vstaših, je vlada dobila informacije o mnogih osebah, ki so zapletene v vstajo. Mnogi bankirji in drugi bogatini so tudi zapleteni in vlada je odredila, da se jim takoj zaplení premoženje. Zaplenjeno imetje se porabi za pokritje stroškov, ki jih ima vlada radi vstaje.

BEDASTA OPOROKA.

New York, N. Y. — Veterinarec dr. George G. Anderson bi moral po oporoki ge. Alivije E. Lakeland Dunn s kloroformom umoriti njenih šest psov. Ali zdravnik se je izjavil, da ne mara izvršiti tiste določbe v oporoki.

Pokojna Dunnovka je izbrala za vsakega psa posebe krsto nekaj časa pred svojo smrtjo. — Nekateri ljudje že res ne vedo, kaj bi počeli s svojim denarjem, pa delajo tako neumne in bedaste oporoke.

Francija si mora izposoditi 30 miljard frankov.

Pariz, 16. febr. — Poincare je dejal v zbornici, da si mora Francija izposoditi trideset miljard frankov pred letom 1927 za vpostavljenje razdejanih pokrajin. Na nemško odškodnino ni več dosti upanja.

PREDLOG ZA DELAVSKO DIKTATURO V MEHIKI.

Delavski poslanec predlaga v kongresu, da se Obregonu poveri diktatura za toliko časa, da se pomiri dežela in izpremeni ustava.

Mexico City. — (Fed. Press.) — Dr. Siurob, poslanec delavske stranke v mehiškem kongresu, je predložil, da zbornica poveri Obregonovi vladi diktatorično oblast za toliko časa, da se pomiri dežela po vstaji in izvrši agrarna ter industrijska reforma.

Predlog se glasi, da ustavna diktatura je edina pot za pravo rekonstrukcijo republike po vstaji. Vlada naj dobi oblast, urediti razmere z naredbami, tako da je ne bo mogel nihče ovirati. Vse države naj pridejo v roke vojaških governerjev. Agrarna komicija naj gre takoj na delo in dovrši razdelitev zemljišč brez vsakega vmešavanja od civilnih sodišč in drugih procedur. Vse tovarne, ki so bile zaprte med vstajo brez opravičnega vzroka (mnogi kapitalisti so zaprli tovarne z namenom, da škodujejo vladi in usilijo delavcem nižje mezde), naj vlada zasede in jih izroči delavskim kooperativam v obratovanje. Vsi državljani naj bodo podvrženi obvezni vojaški službi, dokler se ne vrne mir. Ko pa bo dežela dokraja pomirjena, naj vlada skliče ustavodajno skupščino, ki naj sprejme novo ustavo. Ustava iz leta 1917., pa naj se zdi ameriškim oljnim magnatom in domačim veleposestnikom še tako radikalna, ne odgovarja več socialnim težnjam sedanjega časa.

Dvomljivo je, če Obregon odobril ta predlog, ker vlada se boji "strica" — Tio Sam — na severu!

Lažejo po stari navadi.

Poročila iz Rige o "izgredih v Rusiji" so zlagana od prve do zadnje črke.

Riga, 16. febr. — (Poroča F. A. Mackenzie, poročevalec čikaških "Daily News".) — Ko sem prišel sem iz Moskve, sem se čudil, čitajoč fantastična poročila, ki zdaj krožijo po Evropi in Ameriki o položaju v Rusiji. Poročila, ki večinoma izvirajo iz Rige, o revoltah v rdeči armadi, aretiranju Trockija, bitkah okrog Trockijevega podeželskega doma, tajnih sestankih Trockija z monarhisti, o vstajah kmetov itd., so gorostasne laži. Devetnajst dvajsetink teh poročil je docela zlaganih, ostala dvajsetinka je pa tako pobarvana, da se ne izpozna resnica.

To brzojavljam radi tega, ker sem pravkar prišel iz krajev v Rusiji, kjer bi se imele po teh poročilih vršiti revolte in izgredi, v resnici pa je tam najlepši mir in red. Rusija ima svoje probleme in težkoče, ampak vse te krize, o katerih tukaj čitam, eksistirajo le v glavah poročevalcev.

GOVORICA GRE, DA SE SMALL NE BO VEČ POTEGOVAL ZA GOVERNERSTVO.

Chicago, Ill. — Govorica, češ, da bo Len Small izstopil iz tekme za governersko službo, je zopet oživela koncem zadnjega tedna.

Topot so se te govorice izcimile iz prepira med bivšim županom Thompsonom in njegovim starim prijateljem in političnim tovarišem Fredom Lundinom iz prepira, ki je povzročil veliko zmešnjavo v Smallovem taboru.

ENAJST OSEB ZGORELO.

Montpelier, Vt. — Enajst oseb je zgorelo v tukajšnjem pisarniškem poslopju, katerega je požar uničil v petek zjutraj.

O'Grady ne pojde v Moskvo.

London, 16. febr. — Poroča se, da laborit James O'Grady ne pojde za poslanika v Rusijo kakor je bilo prej poročano. O'Grady morda dobi ministrstvo za zunanje zadeve, katerega še drži MacDonald.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.
"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

31

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-24) poleg vašega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ALI BO ZLOČIN V CROSBYJU OSTAL NEKAZNOVAN?

Znamenja pričenjajo govoriti, da ne bo nihče kaznovan zaradi nezgode v Milfordovem rudniku v Crosbyju, pri kateri je štirideset rudarjev izgubilo življenje. Lokalni rudniški nadzorniki in generalni adjutant W. F. Rhinow so podali izjavo o nezgodi, po kateri je nezgoda v smislu legalne frazologije "božje delo". Rhinow je sporočil governerju Preusu, da je bila nesreča neodvrnljiva in da prične z delom za rešitev trupel iz rudnika.

Ako bodo hoteli dobiti trupla iz rudnika, morajo najprvo posušiti malo jezero, iz katerega je vdrla voda v rudnik in ga zalila. Kadar bo to delo izvršeno, bodo lahko z velikimi sesalkami izsesali iz rudnika pesek, blato in vodo.

To dejstvo samonasebi govori, da je nekdo odgovoren za nezgodo. Ako je sedaj mogoče osušiti jezero, ko leži štirideset utopljenih rudarjev v rudniku, tedaj je bila osušitev jezera še veliko lažja, ko voda še ni udrla v rudnik. Ako bi bila voda pravočasno izpeljana iz jezera, bi se nikdar ne dogodila ta nesreča. Mogoča je bila podsutba na sto čevljev ali malo več daljave, nikdar bi pa voda ne udrla v rudnik in utopila rudarjev, ako bi bilo jezero suho.

Rudarji niso producirali železne rude za sebe. Za svoje trdo delo so prejemali borno mezdo, ki je komaj zadostovala za najnujnejše življenske potrebščine. Profit od rudnika so imeli lastniki rudnika ali pa tisti, ki so ga najeli od lastnika, da ga obratujejo. Ti ljudje so odločali, za kakšno mezdo in pod kakšnimi pogoji bodo delali rudarji. Dolžnost teh ljudi je bila, da skrbe za varnost ljudi, katere so najeli, da delajo zanje.

Vsakemu rudniškemu inženirju je znano, ako se med jezerom in rudnikom kot rudniška streha nahaja le sto čevljev debela plast zemlje ali skale, da pride nekega dne do strahovite katastrofe. Razlike je toliko, ako je plast prstena ali peščena, da pride katastrofa veliko preje, kot če je skalnata.

Lastniki rudnikov so vedeli za to dejstvo. Ako niso poznali te resnice, je bila njih dolžnost posvetovati se z rudniškimi inženirji, da izrečejo svoje mnenje. Kdor nima najmanjšega znanja o rudarstvu ali se ne posvetuje z inženirji, kako se obratujejo rudniki, ako sam tega ne ve, nima pravice najeti drugih ljudi in jih poslati v gotovo smrt samo zaradi tega, da bo on imel dobiček od dela teh ljudi. Rudniški lastnik, ki najame rudarje in jih pošlje na delo v rudnik, ne da bi skrbel za varnost njih življenja, je izvršil zanemarjenje svojih dolžnosti za varnost človeškega življenja.

Uboji so prepovedani kot umori po obstoječih postavah. Ako tihotapec proda strupeno žganje in oseba umrje zaradi povžitega strupenega žganja, katerega je kupila od tihotapca, obtožijo tihotapca uboja. Tihotapec ni imel namena zastrupiti osebe, kateri je prodal žganje, a ker jo je zastrupil vseeno, se smatra krivim uboja.

Rudniški lastnik sicer ni imel namena, da ubije rudarje, ko jih je najel, da delajo zanj v nevarnem rudniku, katerega lahko vsak čas zalije voda. Ampak napravil ni odtoka iz jezera za vodo in tako odstranil nevarnost, ki je grozila, da nekega dne voda zalije rudnik.

Iz tega sledi, da bog ni v najmanjšem stiku z nesrečo v Milfordovem rudniku. Bog ni ukazal lastniku rudnika, da ne sme napraviti odtoka za vodo iz jezera. Bilo je edino od lastnika rudnika odvisno, ako se odtok za vodo napravi ali ne. Lastnik rudnika se je odločil, da odtoka za vodo ne zgradi, ker bi tako delo stalo denar in znižalo dobiček, ki mu ga je dajal rudnik.

Očitno je, da krivda za nezgodo v Milfordovem rudniku odpade na lastnika rudnika ali pa rudniške lastnike, ako jih je več. Tega dejstva ne spremeni tudi poročilo lokalnih in drugih rudniških nadzornikov, iz katerega je spoznati, da ima namen oprati lastnika rudnika krivde, dasiravno njegova krivda leži jasno na dlani.

Delavstvo je pa precej samo krivo, da se na tak način zavija resnica in da se proglašajo nezgode za "božje delo", ki bi se lahko odvrnile, ker se delavstvo ne organizira politično in strokovno tako, kot bi se moralo organizirati, da izvede potrebni vpliv, da se kaznujejo delodajalci, ki zanemarjajo svojo dolžnost glede varnosti človeškega življenja pri delu.

SLIKE IZ NASELBIN.

Pickneyville, Ill. — Kaka je naša usoda v letu 1924? Poročal sem že, kako se je bilo zgodilo z našim plačilom dne 29. decembra. Od tistega časa še pričakujemo naš težko zaslužen denar, ali nobenega znaka ni, da bi nas kdo plačal za celi mesec težkega dela pod zemljo, ko smo delali za Southern James družbo. Govoriti slišimo, da je neka oseba po imenu Daimands brez skrbi ves delavski denar odnesel nekam, da nihče ne ve kam in ga ne more nihče iskati. Vso to našo nesrečo ima v rokah unija, a slišimo pa nič ne, če se velespoštovani gospod predsednik in blagorodni gospodje uradniki kaj zanimajo, da bi nam prišli na pomoč in rešili naš denar iz krempljev požrešne in krivične osebe. Res ne vem, zakaj redimo vodje, ki nam očividno čisto nič ne koristijo, a če je kaj koristnega, moramo vse drago kupiti od njih. Do zdaj smo plačevali po $5 do $9 prispevka vsaka dva tedna. Kam gre ta denar? Če pa mi potrebujemo pomoči, pa nam ni spolnjena niti stotinka naših želja.

Žalostne razmere vise nad nami. Družine so tu, ki nimajo čisto nič jesti, možje ne morejo iti za delom, ker nimajo denarja, in drugič pa je tudi te čase silno težko dobiti delo. Le kdor odkupi delo od kakega požrešnega bosa, more delati. Na Orient majni se še dobi delo za tistega, ki prinese precej naloženo možnjo bosu, a kdor tega nima, je znano, kaj dobi — besedo, ki ima namen užaliti prosilca.

Danes je prišel mlad deček v trgovino, kjer sem jaz na stanovanju. Lakota ga je mučila. Ko je videl, da ni nikogar v trgovini, vsi smo bili namreč iz hiše, gospodar pa v hlevu, si je pomagal za malo potrebo in izmaknil je srebrn dolar, ki je bil edini v registratorju. Deček ga je srečno odnesel in šel v drugo trgovino, kjer si je kupil za 75 centov potrebnega zalogaja in za 25 centov šveđila. Polovico je deček prinesel domov, da bo tako ognil lakoto od hiše. Ta dan je bil srečen, a kako mu bo potekel jutri, se ne ve. Znabiti ga bo lakota spet česa naučila, da bo skušal kaj dobiti zastonj.

Rad bi vedel, če je gospod tudi lačen, da nam je zmaknil z težkim in nevarnim delom prisluženo. Zgodilo se je prav tako, kakor sem takoj prerokoval: največ oseb je prodalo njih plačo, ali ne tako, kot sem prvič napovedoval, proti 15 odstotnemu popustu, zdaj ponujajo že po 25 in 40 odstotkov zgube od zasluženega denarja. Pač lepa mora biti oblast, da se nemoteno lahko vrši tolika krivica trpinom, ki jim ne pride nihče na pomoč. Veliko zakonov imamo in tako tudi uradnikov, ki čakajo, da prodajo pravico za denar. Zastonj se nič ne dobi, tudi pravica ne. Krivice pa je prav veliko, zlasti za nas delavce. Mi pa čakamo, kdaj nam bo bog kaj naklonil, pričakamo pa ne drugega kot vedno več krivice, jeze, žalosti, trpljenja in bolezni ter končno pričakamo še železen kurnik.

V Herrinu, Ill., spet vlada živina. Ubili so tri osebe, kakor so mi naznanili prijatelji in tja je prišlo 15 stotnij vojaštva, da bodo varovale velecenjene gospode podjetnike. Slišal sem tudi, da so dobili tri vagone strelnih potrebščin, katere bodo pripravljene, če ne bo herrinsko prebivalstvo mirno in pokorno. Troti so o vsem tem hitro zvedeli in takoj so prišli njih varuhi, ki jih redimo s svojim delom. Natančno še ne morem poročati, dokler osebno ne grem pogledat. Bil sem zadnjič v Herrinu 15. januarja, in takrat sem videl ter slišal, kaj vse so napravili 'civiliziranci" po privatnih hišah. Videl sem, kako znajo dovršiti svoje "kulturno" delo. Bila je to prava vojska in vse je ležalo narobe, vse kar je mogel premakniti "dušni ciklon". Od privatnih ljudi sem izvedel, da so po stanovanjih vse pokradli, karkoli se jim je zdelo vredno. Od mojega prijatelja John Hagovskija so pokradli za precejšnjo vsoto vrednosti hišne potrebščine, žensko in moško obleko, električno svetilko, kuhinjsko opremo in drugo orodje. Z otroci in ženami so tako grdo postopali, da ni mogoče popisati. Nekega Italijana so segnali v nočni obleki iz postelje in takega odvedli v Benton, 18 milj daleč v hudi zimi, da ko so dosegli Benton je bil mož že napol zmrznjen. Tako je gospod doktor imel srečo, da je od bolnika lahko zaslužil. Italijani so mi povedali, da je mož v bolnišnici. Nek prijatelj mi je dalje pripovedoval, kako so fanatični lopovi na katoliškem pokopališču snemali lesene križe in jih kurili na kupu skupaj nanošenega listja in suhljadi. Oni, ki so to vršili so poleg tega še verski fanatiki, kar pa itak ni nič čudnega: mladi bog je storil smrt na križu, od starega se pa itak niso mogli dobrega naučiti. Saj vendar beremo v svetem pismu, kako je bog sam dajal vzgled za pokončavanje s potopom, požarom in uničevanjem. Če je le kaj resnice na bajkah vesoljnega potopa, moramo priznati, da je bil bog sam prvi največji morilec. Ni se torej čuditi, da ljudje vršijo take lumparije.

Taka morala prihaja iz morale, katere pa nam ni treba. Proletarci imamo svoj lasten Rim, v katerem se bo razvila naša prihodnja generacija. Treba je, da ostanemo zvesti našim proletarskim voditeljem, v njih sreih in naukih je živi bog. Vsi moramo nastopati proti onemu živalskemu pohlepju, ki je božanstvo današnje človeške družbe. Proletarske žene borite se s svojimi možmi proti molohu. Nasprotujte kapitalističnim trgovcem, ki se dobro počutijo v današnjem družabnem redu, in kakor hitro zaslišijo o kakem povišanju plače, takoj brez utemeljenja zvišajo tudi cene življenskim potrebščinam. Za težko prislužen denar kupujete od njih ničevo blago. Poglejte vaše može v obraz, koliko trpljenja in muk je začrtanih v gubastih potezah njih trpinčenih obličij, in čutite s svojimi močmi varujte, kar so pridobili s trudom.

Kadar se bodo žene pričele boriti proti privatnim trgovcem, možje pa proti mogotcem, vsi skupaj in složno, tedaj bomo blizu svojih pravic. A danes je boj še šibak in ni osredotočen. Možje se sicer še nekako skupno borijo proti mogotcem, toda ženam je boj nepoznan. Pridno nosijo trgovcem prav vse, da zadostijo svojemu nagnenju na prigovarjanje in zapeljevanje trgovcev, ki lepijo s svojim ničevim blagom, ne da bi pomislile na trpljenje svojih mož.

Želim vsem bratom in sestram več plemenitosti. Solnce naj razjasni temo in prepodi nevarno ponočno žival. Lep pozdrav od brata! — **Frank Erlah.**

Barton, Ohio. — Že dolgo ni bilo nobenega dopisa iz te naselbine. Tudi sedaj nimam nič veselega poročati, pač pa žalostno vest o nesreči ,ki se je pripetila v bližnjem rovu dne 6. t. m. Naš brat Hary Visnič je šel zdrav in vesel delat na Lansing, kjer ga je ob pol šestih zvečer že zadela nesreča. Delal je namreč ponoči. Grozna nesreča ga je doletela takoj na prvem prostoru. Zapel si je nogo med pragove, stroj ga je podrl na tla in v tistem hipu šel preko njega in ga skoraj prerezal. Komur je znan stroj za podkopavanje ,si lahko predstavlja, kaka teža je to. Ponesrečenec je še živel do dveh po polnoči, potem pa je umrl v strašnih mukah v bolnišnici Martins Tery, O. Pogreb se je vršil po verskih obredih dne 9. t. m. na Blainu, O.

Pokojnik je pripadal k društvu "Združitev", št. 333 v Blainu, katero mu je priredilo dostojni pogreb pri popolni udeležbi društva. Bil je član našega društva od ustanovitve in zapušča tukaj žalujočo soprogo ter sedem nedorastlih otrok od 2 do 12 let, dva brata. Bil je rojen leta 1889 v selu Dubrove na Hrvaškem.

Počivaj mirno dragi brat v tuji zemlji. Tudi mi pridemo za teboj prej ali slej. Bil si prvi član našega društva, ki ga je usoda tako nepričakovano poklicala. Žrtev si postal kapitalističnega sistema. Ob tvoji smrti, dragi brat, se zavezujemo, da hočemo delovati na to, da se spremeni sedanji krivični družabni sistem in ne odnehamo prej, da se bodo naša stremljenja tudi uresničila.

V imenu društva "Združitev", št. 333 izrekam žalujoči družini in sorodnikom pokojnika naše sožalje. — **Anton Vehar**, predsednik.

Bishop, Pa. — Da ne bo kdo mislil, da se dopisnik iz tukajšnje naselbine že nahaja med parklji, sem se odločil napisati par vrstic za Prosveto, da bodo rojaki na jasnem. Še sem pri življenju, a življenje je bolj slabo na tem puklastem svetu. Vesel sem pa vseeno, da sem še pri življenju. Delavske razmere so bolj srednje Rovi, kar jih lastuje Pittsburgh Coal Co. so vsi v tukajšnji okolici. Počivajo in so zaprti za nedoločen čas. Rovi, ki so last National Mining Co., obratujejo vsaki dan, ampak rojakom ne svetujem sem za delom hoditi, ker imamo v tukajšnji naselbini že dovolj brezposelnih. Zaslužek je pa odvisen od delavca in prostora.

Naj omenim, da tukaj nismo nazadnjaški, ampak se lahko ponašamo, da smo napredni. Naša naselbina se skoro vsak mesec pomnoži na številu prebivalstva. Tako se je Storklja oglasila pri Jos. Rožancu in mu pustila zalo hčerko, ko se je pomudila pri Frank Kasteličevih, jim je pa pustila krepkega sinčka.

Z društvi smo dobro podkovani, Kar tri društva imamo od podpornih organizacij, jednot in zvez. Le to je križ, da ima med nami nevoščljivost preveč opravka. Sicer pa je napredek društev odvisen od društvenih odbornikov. Ako so oni za slogo, se tudi članstvo druži složno, v nasprotnem slučaju pa se rada vgnezdita sovraštvo in prepir ter je treba klicati brate iz drugih naselbin, da pridejo miriti.

Ko sem nekoč dobil podobico svetega Mihaela, je bil na nji odspodaj namalan tudi hudič pod nogami svetnika. Ogledoval sem tisto sliko, pa je prišel do mene nek črnec in me začuden vprašal, kako je to, da imamo črnega hudiča. Jaz sem se čudil pa njemu. "Kakega hudiča imate pa vi," sem ga vprašal. Odgovoril mi je, da imajo črnci belega hudiča. Čudila sva se oba, ker vsak je bil prepričan po svoje. Do dna nisva mogla priti, kak je pravzaprav hudič.

Zato pa bi prosil Skazo, da raztolmači rojakom, kako je to, da imajo beli ljudje črnega hudiča, zamorci pa belega. — **Mike Kočevar.**

Sv. Inkvizicija.

Peter Pajsljevi listi.

Cenjeni tovariš urednik!

Sv. oficij je imel svoj poslovni red in o njem postoje dobri podatki. Papeži so izdajali naredbe in po teh odredbah in naredbah in predpisih so sestavili poslovni red za verska sodišča. Izdelali so navodila, po katerih se naj ravnajo inkvizitorji, kadar zaslišujejo obtožence ali se vrši obravnava. Najbolj so poznana navodila dominikanskega meniha Nikolaj Ejmericha*), ki je bil skozi štirideset let inkvizitor. Služil je pet papežem, poznal je njih odredbe in po teh odredbah je sestavil navodila, ki so bila kasneje priznana kot edino prava navodila in so bila ponatisnjena v Barceloni, Rimu in Benetkah. Zadnjim izdajam so bila dodana tudi pojasnila in natisnjena so bila s papeževim dovoljenjem. Iz tega se da sklepati, da njegova navodila niso bila veljavna le v Španiji, ampak so bila uveljavljena, kjer so se vršile obravnave pred verskim sodiščem.

Kaj je bilo glavno hudodelstvo o katerem je sodilo inkvizitorsko sodišče. Glavno in najhujše hudodelstvo je izvršil oni, ki se je oddaljil od naukov rimske cerkve. Z drugimi besedami to pomeni, da je bil tisti največji zločinec, ki se ni ravnal po naukih rimske cerkve. Na pr. cerkev je sodila, da je vsakdo pripadnik rimske cerkve, ki je bil po obredih te cerkve krščen. Kdor je pa pripadnik cerkve, se mora tudi do pike ravnati po naukih rimske cerkve. Cerkvi je bilo vseeno, ako je vernik zametaval samo en cerkveni nauk ali pa vse cerkvene nauke. V njenih očeh je bil krivoverec. Tega pravila se menda rimska cerkev drži še danes. Ona prišteva med rimske vernike vse naseljenike, ki so se naselili v Združene države iz dežel, v katerih je bila rimsko-katoliška vera priznana za oficijelno vero.

Kdor je preklinjal boga in svetnike ni po mnenju rimske cerkve imel prave vere. Cerkvi je bilo vseeno, ako je grešnik te kletvine izgovarjal v pijanosti ali v jezi. V njenih očeh je bil zakrknen grešnik, ki kolne iz navade in spada pred sv. oficij, da se prepriča o njegovi veri.

Kdor je bil izobčen iz rimske cerkve in ni bil v enem letu zopet sprejet v cerkveno občino, je bil tudi izredno velik grešnik.

Kdor je klical na pomoč duhove, ali je drugim prerokoval sre-

—*) Nikolaj Ejmerich (Eymericus) se je narodil v Geroni na Španskem leta 1320. V dominikanski red je vstopil leta 1334. Star je bil komaj štirinajst let, ko je oblekel dominikansko kuto. Leta 1356 je postal generalni inkvizitor, kaplan in sodnik krivovercev papeža Gregorija XI. Bil je izredno netoleranten človek in zaradi tega je imel veliko sovražnikov. Umrl je leta 1399. Spisal je "Directorium inquisitorum" ali inkvizitorska navodila.

čo ali uganjal take reči, da so jih drugi ljudje smatrali za čarovnije, je bil velik grešnik pred bogom, ljudmi in sv inkvizicijo.

Kdor je krivovercu ali krivoverstva osumljeni ali obtoženi osebi dal košček kruha ali požirek hladne vode ali celo dal taki osebi prenočišče v svoji hiši, je izvršil tako velik greh, da je moral pred inkvizicijo. O človeku, ki je pomagal krivovercu na eden ali drug način, so sklepali, da je nič prida človek in slab katoličan in za to je dobro, da inkvizicija o njem uvede poizvedbe.

Kdor ni hotel pomagati inkvizitorjem pri preganjanju krivovercev, je bil seveda osumljen in obtožen krivoverstva.

Zastopniki in predstavniki posvetne gosposke so bili krivoverci, ako niso hoteli pomagati pri preganjanju krivovercev.

Veliki grešniki so bili javni notarji in advokatje ali sodniki, ki so dajali dobre nasvete krivovercem ali če so krivovercem dovolili krščanski pogreb.

Ako so bili mrtvi ljudje obtoženi, da so bili krivoverci v njih življenju, tedaj so proti njim uvedli preiskavo, četudi so bili že davnej mrtvi.

Ako so bili obtoženi mrtveci spoznani krivim, so jih izkopali iz groba, krvnik je sežgal njih truplo, njih premoženje je bilo zaplenjeno in spomin nanje je bil proglašen nečastnim.

Inkvizitorji so lahko proglašali tudi spise za krivoverske, ki jim niso bili všeč. Nam se ni treba prav nič čuditi radi tega. Dandanes je treba pogledati le v klerikalni list in hitro se prepričamo, da klerikalci proglašajo čitanje knjig in časopisov za smrtni greh, ki jim niso všeč. In če bi rimska cerkev imela tisto moč, kot ob času sv. inkvizicije, bi le ne proglašala čitanje knjig in takih časopisov za smrtni greh, ampak bi tudi sežigala spise in ljudi, ki so jih spisali.

Katerega niso mogli uvrstiti med tukaj omenjene grešnike, so ga vseeno proglasili za krivoverca, ako so ga hoteli uničiti. Nihče ni bil varen pred inkvizicijo, pa naj je živel še tako pošteno, pobožno in mirno. Ako se je kateremu lumpu zahotelo po maščevanju, je zadostovala ovadba na inkvizicijo, da je velik in nesramen krivoverec in prišel je v krempljе inkvizicije. Marsikatera poštena in nedolžna dekle je bila sežgana kot čarovnica, ker se ni hotela vkloniti pohotnežu, ki je zavzemal v cerkveni ali posvetni gosposki višje mesto.

Kadar so človeka mučili tako, da je koža visela v cunjah raz njega, je pristal vse, kar so zahtevali od njega, da prizna, ker mu je bila smrt veliko ljubša kot peklensko mučenje, ki so ga izumili sadistični ljudje, katerim je bilo trpljenje drugih ljudi velika in dobra zabava. Kdor po strahovitem mučenju in trpinčenju ni hotel priznati hudodelstva, ki so ga dolžili, so ga vseeno obsodili na smrt in pri tem izrekli, da mu sam peklenšček daje moč, da lahko prestaja muke. — Te pozdravlja Tvoj prijatelj **Peter Pajselj.**

Književni pregled.

"Pod Lipo". Tako je ime družinskemu mesečniku, ki je pričel izhajati v Ljubljani in ki ima namen vzgojiti delavske in kmečke mase in jih seznaniti z umetnostjo in znanostjo. Njegov glavni namen pa je razširiti med slovenskim ljudstvom zadružno misel. Prva številka prinaša zelo zanimivo gradivo: Namesto uvoda. — Čulkovski: Kontrast. — Edmondo d' Amicis: Pogovor. — L. Mažuranič: Mladi gospodiči. — Čulkovski: Pajek. — Ivo Šorli: Gašperčkove zgodbe in dogodbe. — H. C. Andersen: Mesec pripoveduje. — Abditus: Socialistični utopist Robert Owen. — Melhijor Čobal: Moji spomini. — Zadrugarsko zavarovalno gibanje na Angleškem. — Listek.

Naročnina 38 dinarjev za celo leto. Povedano ni, ako ta naročnina velja tudi za tujezemstvo. Naslov: "Pod Lipo", Ljubljana Jugoslavija.

Dober lov. Neki kmet pri Sarajevu je šel v gozd in slučajno našel duplino, v kateri je bilo gnezdo mladih kun, katerih se pa nikakor ni mogel polastiti. Naposled se domisli, da bi jih bilo mogoče z dimom izgnati. To je tudi naredil, in čez nekaj časa je poskakalo iz dupline 10 mladih kun, ki sta jih z ženo kmalu polovila. Ker se kunje kože zelo drage, mu bo to vrglo gotovo nekaj tisoč dinarjev.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Novoškotski rudarji in osemurnik.

Halifax, N. S. — Generalni governer Nove Škotije je priporočil provincialni zbornici, naj vzakoni osemurni delavnik za rudarje.

Stavka šivilj preti v Chicagu.

Chicago. — 5000 šivilj, ki so članice unije Internacional Ladies' Garment Workers, se pripravlja na štrajk. Delavke zahtevajo višjo mezdo, 40-urnitedenski delavnik in zavarovanje zopet brezposelnost.

Položaj v Detroitu.

Detroit. — Delavski položaj je v splošnem dober. Dne 2. februarja je bilo v Detroitu zaposlenih 13.502 delavca več kot pred osmimi meseci in 42,000 več kot pred enim letom. Avtomobilska industrija dobro obratuje.

Slab položaj v Illinoisu.

Springfield. — Januarsko poročilo državnega departmenta za delo kaže, da gre z delavskimi razmerami v državi Illinois vedno bolj na slabše. Več ko 20,00 delavcev je v januarju iskalo dela skozi državne posredovalece, a manj ko 10,000 posilcev je dobilo delo. Na vsakih sto izpraznjenih mest je bilo 166 prosilcev.

Istočasno se je število tovarniških delavcev znižalo za poldrugi odstotek. Najbolj trpi industrija za izdelovanje vagonov, zatem steklarska industrija, opekarniška, klavnice in tovarne za pohištvo.

Vrhutega je na tisoče premogarjev.

FALL BI BIL RAD TUDI PREMOGOKOPE V "NAJEM."

(Nadaljevanje s prve strani.)

kušnji ugodno izrekel o kakovosti zadevnega premoga v Alaski.

Pomožni mornariški tajnik Roosevelt je poslal Fallu dne 16. decembra 1922 poročilo, v katerem je dejal, da je alaški premog dober za križarke, vojne ladje in vsa druga vozila na premog.

Prve korake za pričetek kriminalnega postopanja v oljnem škandalu je storil senatni odsek za javna zemljišča v petek popoldne. Odsek je glasoval za potrditev Owena J. Robertsa iz Philadelphije in Atleeja Pomerena iz ohajske države. Izbrana sta za posebna pravna zastopnika v vladnem škandalu.

Predsednik Coolidge je imenoval Robertsa namesto S. H. Strawna. Robertsovo ime je predložil predsednik senator Pepper iz Pennsylvanije.

Predsednik Coolidge je imel z Robertsom in Pomerenom konferenco v Beli hiši ter jima obljubil, da se bosta lahko lotila svojega dela, bržko bodo vse podrobnosti zjunega potrjenja v redu.

Newyorški finančnik Frank A. Vanderlip je zagovarjal svojo trditev, da izgublja ameriško ljudstvo zaupanje v svojo vlado, ker je toliko govorio o vladnih škandalih. O Hardingovi zadevi ni vedel nobenih konkretnih podatkov. Rekel je, da je slišal vse tisto, kar je trdil v svojem govoru o prodaji Hardingovega lista "Marion Star". In le to, kar je slišal, je omenil v svojem govoru, je zatrdil pred senatnim odsekom.

Preiskovalni odsek se je odgodil do 25. t. m.

OLJNA KOMPANIJA JE POIZKUSILA OPRNAŽITI SHAFFERJA.

(Nadaljevanje s prve strani.)

bo s Shafferjem. V smislu le-te je imel dobiti Shaffer osmino zneska po $1,000,000," je povedal Thomas.

"Kdo je zapazil to pomoto?" ga vpraša senator.

"Mislim, da Shaffer," je vzkliknil Thomas, in po dvorani izpraševalnega odseka se je razleknil velik krohot.

Thomas je rekel, da je dobil Shaffer $62,500 predujma, preden je prišel rok za izplačanje.

"Ali je to potolažilo njegovo lakomnost po denarju?"

"Ne," je odgovoril Thomas čisto trezno sredi vsesplošnega smeha. "Ponovno je prišel k meni ter mi dejal, da bi rad nekaj denarja."

"In koliko je dobil?"

"No, privojili smo si politiko, da smo mu dali pol tega, kolikor je zahteval."

In zopet se je razlegal glasan krohot po sobi.

"Kako to, da je bila vaša družba tako nenavadno darežljiva do Shafferja?" ga je zopet vprašal senator iz Montane.

"Tega pa ne vem," se je glasil Thomasov odgovor.

Mož, ki ima svojo teto za ženo.

Detroit, Mich. — Kako se je zaljubil v Ano H. Aderholtovo, kako se oženil z njo in kako potem po enajstih letih dognal, da je njegova teta, je povedal koncem zadnjega tedna Albert H. Walker na sodišču pred sodnikom I. W. Jaynom. Zaprosil je razveljavljenje njunega zakona, ali sodišče si je pridržalo pravorek, dokler ne pride pred sodnika Walkerjev oče in ne pove še več podrobnih podatkov.

Walkerjeva mati je umrla, ko je bil Albert še čisto majhen. Le malo se spominja svoje matere. Do 19. leta svoje starosti je bil vzgajan pod oskrbo svoje mačehe. Meseca decembra 1911. se je sešel z Ano H. Aderholtovo. Tedaj sta se zaljubila in potem kmalu poročila. Po dolgi vrsti let srečnega življenja pa je prišel do izpoznanja, da se je oženil s sestro svoje matere.

"In odločila sva se, da morava narazen," je dejal Walker. Njegov oče mu je povedal o njunem sorodstvu, je dejal ta-zakonec.

ČIKAŠKE VESTI.

Josip Špehar, stanujoč na 2246 W. 22. St., je v petek izgubil življenje v kamenolomu Chicago Union Lime Works na 19. in Lincoln cesti, kjer je delal. Padel je 325 čevljev globoko in se ubil na mestu. Star je bil 38 let.

LENINOV SPOMINSKI SHOD SE JE VRŠIL.

Wilkesbarre, Pa. — (Federated Press.)—Leninov spominski shod, katerega je lokalna Ameriška legija prvič prepročila, se je vršil 10. februarja brez vmešavanja in motenja. Nazvoči so bili zastopniki Unije za ameriške civilne svobodščine.

Norveška podpisala pogodbo z z Rusijo.

Kristijanija, 16. febr. — Minister zunanjih zadev Michelet in zastopnica ruske sovjetske vlade Kolontajeva sta včeraj podpisala novo pogodbo med obema državama. Rusija priznava v pogodbi, da je Spitzbergen norveški teritorij. Norveška je priznala sovjetsko vlado de jure.

MacDonald bolan.

London, 16. febr. — Ramsay MacDonald je danes v postelji. Zdravniki pravijo, da ima insomnijo in neuritis, in odredili so mu počitek.

Isadora Duncan se je razporočila.

Moskva, 16. febr. — Isadora Duncan, znana ameriška plesalka, se je ločila od svojega mladega ruskega pesnika Sergija Jesenina, s katerim je lansko leto potovala po Združenih državah. Z njim se je spria kmalu potem, ko sta se vrnila v Rusijo.

Obvezno delo za Bavarce.

Monakovo, 16. febr. — Bavarski diktator Kahr je predložil načrt obveznega dela za vse zdrave moške in ženske osebe za državo. Moški morajo delati eno leto, ženske pa šest mesecev.

Carter odpoden od Tutovega groba.

Luxor, Egipt, 16. febr. — Howard Carter je včeraj prišel k Tutankamenovi grobnici, toda policijski načelnik mu ni dal vstopa. Carter se je nato odstranil.

Debata o prohibiciji v angleški zbornici.

London, 16. febr. — V nižji zbornici je bila včeraj debata o lokalni prohibiciji v Angliji. Debata je bila zanimiva, ker je večina poslancev zbijala šale iz prohibicije. Laboritje so poudarjali, da vprašanje alkohola mora rešiti ljudstvo samo z izobrazbo.

Znanstveniki protestirajo radi Tuta.

Luxor, Egipt, 16. febr. — Ameriški in angleški arheologi in egiptologi, ki so pomagali Carterju pri odkrivanju Tutankamenove grobnice, so poslali egiptovskemu ministru za javna dela Pierce Lecauju protest radi ovir, ki je delal Carterju, vsled česar je moralo delo v grobnici prenehati. Znanstveniki pravijo v protestu, da mora egiptovska vlada razumeti, da Tutankamenov grob ne pripada samo Egiptu, marveč vsemu kulturnemu svetu.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Ponesrečeni delavci. V tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku se je utrgal v kamnolomu za apnenico težak kamen, ki je padel delavcu Francu Lipovšku na ledja in ga smrtno nevarno poškodoval. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. — V tovarni kos, srpov in lopat K. Globočnik v Tržiču je padlo preddelavcu K. Globočniku nakovalo na levo nogo in mu zmečkalo prste. — V predilnici v Tržiču je zmečkal stroj delavcu Francu Zupanu desno roko. — Gozdarskemu delavcu pri tvrdki Franc Celari v Škofji Loki je padel v gozdu hlod na desno nogo in mu zmečkal gležnje in peto. — Pri rezanju pločevine se je porezal po obeh rokah ključ. Anton Nabernik v Kranju. — Na parni žagi "Gospodarske Zveze" v Trebnjem je udaril hlod hlapca Franca Miheca po glavi in ga tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. — Na žagi v Gorjancih je pograbil žagarja Janeza Baniča, ko je nosil žaganje, transmisijski jermen in mu zlomil levo roko. Oddali so ga v bolnišnico v Kanadijo.

Izgnan je iz Slovenije in Dalmacije za dobo 10 let z razsodbo okr. glavarstva v Celju Maks Koren, rojen v Prevaljah pri Libeličah na Koroškem, brez stalnega bivališča, že večkrat radi tatvine in potepuštva kaznovan.

Zvišanje cen v kavarnah. Kavarnarji so zvišali ceno za črno kavo od 10 na 12 kron. Preračunano na ceno vžigalic je to 3 stare krajcarje. Pa pravijo ljudje, da je to življenje drago!

Požar. V Dolskem je pogorela tamošnja pletarna.

Radićevo izdajstvo. — Beograd, 28. januarja. V zahtevi, ki jo je beograjsko sodišče prve stopnje poslalo preko ministra za pravosodje narodni skupščini, je navedeno, da sta Stjepan Radić in dr. Vladimir Maček osumljena špijonaže vohunstva proti naši državi. Danica Androličeva je ob priliki zaslišanja izjavila, da je nekaj časa bila daktilografinja pri Radiću v njegovi tiskarni, kjer ji je dr. Maček večkrat diktiral šifrirana pisma, za katera pa ni znala, kam so se pošiljala, ker je naslove na pisma pisala hčerka Stjepana Radića. Razen tega je aretirani kapetan Krušnjak, ki se nahaja v beograjskem zaporu, vedel za potovanje Androličeve v inozemstvo, kamor je nosila važne vojaške spise. Kapetan Krušnjak je imel v času, ko je bil aretiran, pri sebi take poverljive spise, ki jih takrat, ko je bil v službi, ni mogel dobiti. On je vojakom, ki so bili odpuščeni iz službe, svetoval, da delajo za Radića, a poleg tega je izjavil, da je z našo državo že pri kraju. Ko je bil on aretiran, je Stjepan Radić pobegnil iz države. V inozemstvu je Radić diplomatskim potom zahteval neodvisnost Hrvatske in s tem zagrešil delikt po § 87 k. z.; v smislu člena 88 ustave zahteva sodišča izročitev Radića in dr. Mačka.

Denarna kriza. — Radi denarne krize je moralo v Srbiji prenehati obratovati več tovaren iz stroke industrije kož, čevljev, trikotaže in perila in ena tkalnica. Poleg tega je v Srbiji še kakih 15 podjetij, ki so trpela v vojni in ki ne morejo pričeti z obratovanjem radi denarne krize.

Obsojeni "Orli". Povodom neke javne prireditve v Železnikih so trčili skupaj v precej živahnem razpoloženju Orli in Sokoli. "Pobožni" Orli trdijo, da so jih izzvali trije Sokoli česar pa ne morejo dokazati. Gotovo pa je, da so Orli in Orlice z župnikom Ivanom Noč na čelu, prav nesramno in z odurnimi besedami zmerjali Sokole in organizacijo. Obtoženci so se pred sodiščem zagovarjali, da niso kričali sokolske barabe i t. d., marveč selške barabe itd. Seveda, izgovor ni držal in so bili vsi razgrajači z ženskami vred obsojeni vsak na 48 ur zapora z izjemo Ivana Noč, ki je bil obsojen z ozirom na njegov stan na 200 Din globe.

Mariborske vesti. Dne 26. jan. okrog 11. ure zvečer je v hiši posestnika Matije Pavliniča v Studencih izbruhnil požar, ki se je naglo razširil. Studeniška kakor tudi mestna požarna bramba sta dospeli takoj na lice mesta ter po dveurnem napornem delu udušili požar. — Na veselici kamniškega gasilnega društva, ki se je vršila v Seheragovi gostilni v Kamniei, se je vnel med fanti prepir. Povzročitelja Štefana Straussa so postavili na cesto. Zanj pa se je zavzel njegov prijatelj Matija Haložan, hlapec v Kamniei, šel je domov po samokres in se nato skupno s Straussom vrnil pred gostilno. Tam je začel najprej skozi okno streljati v sobo na goste; 4 osebe so bile težko ranjene, dve pa smrtnonevarno. Rešilni oddelek je prepeljal ranjence v mariborsko bolnico. Povzročitelja nesreče Štrauss in Haložan sta bila še tekom noči aretirana in izročena okrožnemu sodišču. — Trgovski potnik Otmar V. iz Št. Lenarta, ki je bil svojčas zaposlen pri tvrdki Letonja, je ogoljufal tvrdko Martinz s tem, da je na račun svojega prejšnjega delodajalca Letonje prevzel za 1115 Din blaga. Razen tega pa je ogoljufal tudi tvrdko Letonja za 5000 lir. Bil je aretiran in oddan v zapore okrožnega sodišča.

Vprašanje jugoslovanskega kardinala. — Zagrebška "Riječ" se ponovno peča z vprašanjem jugoslovanskega kardinala in naglaša, da slovenski klerikalci še vedno intrigirajo proti zagrebškemu nadškofu dr. Ante Bauerju, ker bi hoteli, da bi bil imenovan za kardinala ljubljanski škof dr. Jegrič. Kakor izgleda, je Vatikan zaenkrat na strani slovenskih klerikalcev, ker razpolagajo s politično stranko.

VESTI IZ PRIMORJA.

Urnik za ljudske šole v Julijski krajini pripravijajo te dni v rimskem naučnem ministrstvu. Glavni ravnatelj za ljudsko šolstvo je izjavil te dni, da se jemljejo pri sestavi tega urnika v ozir potrebe drugorodnega prebivalstva, v kolikor so združljive z obljubami ministrskega predsednika Mussolinija in naučnega ministra ter z dolžnostmi Italije. Poleg tega je izjavil ravnatelj tudi to, da namerava polagoma nadomestiti z drugimi vse one učitelje, ki niso zmožni obeh jezikov. V tem urniku, katerega predvideva še krivični šolski zakon od 1. oktobra minulega leta, Italijani lahko popravijo krivico, ki so jo prizadejali narodnim manjšinam z Gentiljevim šolskim zakonom. Svojo krutost so pokazali, mogoče bodo pokazali zdaj še pravičnost.

Fašisti. V Gorenjem polju so fašisti že drugič vdrli v stanovanje šolskega voditelja Vendramina in mu očitali, da hujska proti Italiji. Ko je zahteval voditelj, naj mu fašisti povedo osebo, ki je o njem to govorila, so mu odgovorili, da se ne spominjajo več natančno. Povzročila je vse to, kot se je izkazalo, učiteljica italijanščine, ki se je celo tako daleč izpozabila, da je pri neki priliki rekla, da bi se moral slovenski narod vreči v Sočo. In taka učna moč naj poučuje slovenske otroke! — V Velikem Čenturju pri Marezigah so vzele italijanske oblasti gostilniško koncesijo Matiji Krmacu vsled tega, ker so se v njegovi krčmi zbirali slovenski fantje in peli slovenske pesmi. Pa to fašistom ni bilo zadosti. Na Novega leta dan so prišli v omenjeno gostilno in so Krmaca dejansko napadli, pri čemer je pokazal svojo hrabrost tudi neki odvetnik Italijan iz Kopra s tem, da je Krmacu, katerega sta držala dva druga fašista, pripeljal zaušnico. Tako odtegujejo italijanske oblasti našemu življu zaslužek, poleg tega jih pa razne črne srajce še dejansko napadajo.

Fašistovsko agitacijo so začele zadnje čase vršiti tudi uradne osebe med ljudstvom pa tudi kar v uradih. Med takimi agitatorji se menda najbolj odlikuje sežanski podprefekt, ki nadleguje ljudi doma pa tudi v uradu s svojo agitacijo in se poslužuje pri tem tudi neumestnih sredstev. Na njegovih agitacijskih potovanjih ga spremlja tudi neki tenente fašistovske milice.

Oropan težkih prihrankov. Žrtev velike tatvine, ki ga je oropala vseh njegovih prihrankov, ki si jih odtrgal od ust tekom dolgih let, je postal v sredo 50letni nočni čuvaj v Lloydovem arzenalu v Trstu, Josip Slosar. Zvečer je odšel na delo in se zjutraj ob sedmih vrnil na svoj dom v ulici S. Marco. Čeprav je bil že jako truden in zaspan, pa je po svojem starem običaju, predno je legel spat, še pogledal, ako se nahaja njegova listnica z denarjem na mestu, kjer je že dolgo let. A ni je bilo več. Zginila je in ž njo vred vsi njegovi prihranki: 7500 lir, 50 dolarjev in 10,000 dinarjev. Policija je aretirala kot osumljenca nekega 33 letnega delavca, ki pa odločno zanika tatvino. Obdržali so ga kljub temu v zaporu.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPPRAVNI ODSEK:
Predsednik Vincent Culnkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 81, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blaz Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:
John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelznikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vidor, Box 673, Ely, Minn., John Terčelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Blaz Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Meon, Run, Pa. John Grošelj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 66[illegible] St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., [illegible] Ill.
Jožko Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Skuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, O.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenco z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovet Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, šiger naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Poves starega rudarja.

(Piše Anton Rechar.)

(Dalje.)

Takoj po vojni se je občutil preobrat. Španija, ki je bila vsaj očividno še nevarna nasprotnica Unije, zdaj ni mogla nič več braniti ameriškega izvoza, ki se je pričel širiti na vse strani, v vse dele sveta, proti vzhodu in zahodu in proti jugu ter severu. Tovarne so zaobratovale in po premovnikih je pričelo novo življenje. Predsednik McKinley je dobil za svoja prizadevanja v vojni dva strela v Buffalu, ki sta mu prinesla smrt.

Pa z opisovanjem moram stopiti malo nazaj. Ko je bil McKinleey zopetni kandidat za predsednika, je izjavil, da vzame predsedništvo le pod pogojem, ako je za podpredsednika izvoljen Teodor Roosevelt. Volitev je izpadla, kakor je želel predsednik. Sam je bil izvoljen v drugo, čisto navadni policijski načelnik pa je postal podpredsednik, namreč Roosevelt.

•

S pripovedovanjem naj sežem nekoliko nazaj, ko smo ustanovili Slovenci svoje prvo podporno društvo. Dne 16. februarja 1895 nas je stopilo skupaj 16 Slovencev in dva Nemca, pogovorili smo se in ustanovili društvo Kranken und Sterbekasse fuer die Vereinigten Staaten, pri katerem smo še danes, kolikor nas je živih. Velike težkoče smo imeli, kajti takrat nismo imeli še nikakega pojma o vodstvu krajevnih postaj. Priklopljeni smo bili glavni postaji v New Yorku. Z društvom pa smo dobro napredovali, kajti to je bilo edino podporno društvo, zato je vse drvelo notri, in ni preteklo leto, že nas je bilo 100 moških in žensk. To je bilo veliko takrat v majhni naselbini.

Prva važna slovenska veselica. Zadnjo nedeljo meseca decembra smo imeli sejo, pa smo sklenili, da bomo za obletnico priredili veselico na 16. februarja. To obletnico še dandanes obhajamo. Najeli smo si godbo iz bližnjega mesta Jeanette, neke Francoze, pripravili si pijačo in jedila in se veselili na bližajočo se veselico, kar je bilo takrat še nekaj nepoznanega med domačini.

Prišli so težko pričakovani muzikantje, ki pa nam že na prvi pogled niso kaj prida ugajali. Prvi je nosil pišćalo, drugi gosli in tretji kitaro. Uvideli smo, da bo to za nas pretiha godba, ker Kranjci in Štajerci smo navajeni le glasne muzike. Zagodli so nam prvič, toda tako, da ni mogel plesati nihče, ne Nemec ne Slovenec. Drugič pa so nam zaigrali čisto znano polko. Zavili smo jo po stari slovenski navadi, da smo podrli peč, ki je stala sredi dvorane. Dolgo so že prenehali igrati, a mi smo se še vedno sukali, kar je tudi bilo vse naše radovanje tistega večera. Potem pa je bila vsaka, ki so jo zagodili, slabša, da smo se društveni bratje že začeli pogovarjati, kaj je neki vzrok, da nam francoski godci delajo škandal. Sklenili smo, da jim damo piti najboljše, kar imamo, in jaz sem šel k njim kot predsednik društva in jih povprašal, kaj bi pili. Odgovorili so mi, da ne pijejo drugega kot tokajec, eno najdražjih vin, ki ga pijejo samo bogataši, ko se vozijo na velikih parnikih v prvem razredu. Pa smo se člani med seboj še pogovorili, da bodo dobili prevzetni godci tudi še tokajca ta večer.

(Dalje prihodnjič.)

Čiščenje Mehike.

Mexico City, 16. febr. — Zvezne čete so reokupirale Tuxpam v tampiškem distriktu in pristanišče Puerto Mexico, južno od Vera Cruza.

Severa's Cough Balsam

Hripavost

in kašelj sta zelo neprijetna simptoma. Da preprečite težje posledice vzemite

Severa's Cough Balsam,

ki prinaša zaželjeno in hitro pomoč. Imajte ga pri roki v hiši za zimske mesece.

Cena 25 in 50 centov.

Vprašajte po lekarnah.

Severov Almanah za leto 1924 je natisnjen. Dobe se po vseh lekarnah zastonj, ali pišite nam.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

ŽENITVENA PONUDBA.

Fant, star 36 let, se želi seznaniti s Slovenko v starosti od 22 do 32 let v svrho ženitve. Starejše ne vzamem. Želim, da je dobra gospodinja in dobrega značaja. Jaz sem pošten in delaven človek in zato želim dobro družico. Če katera resno misli, naj piše na naslov: "Ženin", 2657 So. Lawndale, Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

CUNARD ANCHOR

V JUGOSLAVIJO v 9 dneh

na morskih velikanih, ki vozijo vsako Soboto

AQUITANIA	45,647 ton
MAURETANIA	30,704 ton
BERENGARIA	52,022 ton

Prilazne kabine za tretjega razreda postelja s 2, 4, 6 posteljami. Krasne obedne, tudilne in počivalne sobe. Pokrito promenadno nadkrovje. Izvrstna kritje promenadno nadkrovje. Kobeseh obrist.

Cunardovi Money Orderi so izplačljivi v Jugoslaviji kitro, varno in zanesljivo.

Za potni listek in druga pojasnila obrnite se pri bližnjem agentu v vašem mestu.

CUNARD ANCHOR LINE, 140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

John Habberton:

Spokornik.

Kapitan Sam Toppie z ohioskega parnika "Kraljica Ana" se je vedno ustavljal na stanovanje in hrano v hiši stare madame Simmonsove, kadar je njegova ladja potrebovala popravila, in si je s svojo odkritosrčnostjo in možatostjo pridobil topel prostoreček v srcu stare dame.

Le nekaj je motilo sicer popolno zadovoljnost stare dobre žene, kadar je bila v družbi s kapitanom Samom, in to je bilo, kakor se je ona izražala izgubljeno stanje njegove duše. Kajti madam Simmons je bila vestna, stroga in vneta metodistinja, kapitan Sam pa je bil — pač parobrodni kapitan z zapada.

Ta koristni razred ljudi je pri trgovcih in gostilničarjih na najboljšem glasu in dnevno časopisje obrodi mesi je polno hvale o njih vrlinah, vsako pa moli o njih popolnosti, in nikoli nismo slišali, da je imela notranja misija med njimi uspeh, niti ne, da bi jo bil kdo želel.

Kapitan Sam je lahko veljal za izvrsten eksemplar te bratovščine. Bil je dobrovoljen, pošten, lahko zdražljiv mož prijetne zunanjosti, s svetovnim naziranjem in večno žejen. Njegova načela so bila: Ladjo do vrha naložiti, točno blago oddati in do dna izpiti — in tega se je najvestneje držal. Za lepši spol je kazal vsestransko navdušenje, in ako bi ne bil za indijskega kapitana izjemno skromen, bi lahko imenoval nekaj ducatov žensk, ki so ga takisto obrajtale, kakor njegova častitljiva gospodinja.

Ta dobra ženska ga je, da rabim njene izraze, "spravila pred gospoda in se zanj borila", toda, kakor je dokazovalo njegovo dejanje in nehanje, brez vsakega uspeha. Še vedno je imel, kadar je pozno ponoči domov prišel, včasih spopade s stojalom za klobuke in s stopnicami in njegova govorica je bila vedno zabeljena z izrazi, ki so zveneli manj sveto nego izvirno.

Za Božič mu je podarila stara dama lepo biblijo, ki je na njenih platnicah stalo njegovo ime v velikih zlatih črkah. Naš kapitan je bil tako očaran in tako ponosen na svoj dar, da ga je takoj večkrat v papir zavil, samo da se ne odrgne in ne pomaže, in ga skrbno spravil v blagajno "Kraljice Ane", ki je bila varna pred tatovi in ognjem.

Ko je o tem samozadovoljno poročal madami Simmonsovi, je globoko vzdihnila, obljubila pa je, ker je bila globoko prepričana o važnosti zadeve, da mu bo dala navadno biblijo, ki za vsakdanjo rabo ni predobra.

"Za vsakdanjo rabo! Sveti —! Madam Simmons, saj komaj uteg nem pogledati v časnik, kdo je peljal gori ali doli in kdo je pri kaki tekmovalni vožnji izgubil!"

"Toda vaš boljši del, kapitan!"

"Ne vem, dobra gospa — mislim, da je to težko najti — ves tovor ni dosti vreden!"

"Toda kapitan, ali ne čutite potrebe po kaki izpremembi??"

"Od "Kraljice Ane" ne grem proč, madam. Potrebovala bi k večjemu večji parni stroj, da —"

"Po izpremembi srca, mislim, ga je prekinila gospa Simmons. Ali ne čutite poželjenja po religiji?"

"Haha!" je rjul kapitan Sam, "kaj pa naj ladja počne z religijo!?? Ljuba stara duša, pri prvi pripravni priložnosti bi jo hudič vzel. Edini obiskovalec cerkve med nami, ki sem ga kdaj poznal, ima sedem let ječe, ker je svojo ladjo zažgal, da bi zavarovalnino pobral!"

Madam Simmons se trenutno ni mogla spomniti na nobenega pobožnega kapitana in je zatorej besedno bitko opustila. Ko pa je odšel, je položila na njegovo mizo pobožno razpravico z naslovom: "Sedmerno zakurjena peč." Kapitan jo je izročil z modrim preudarkom svojemu strojniku, meneč, da je kaka razprava o proizvajanju silnejše vročine.

Leto za letom se je oglašal kapitan pri madami Simmonsovi, je bil vedno vrl in vesel, toda vendar ne to, kar bi po njenem mnenju moral biti. Dajal je denar za cerkvene namene in je ob nedeljah spoštljivo spremljal svojo gospodinjo — do cerkvenih vrat. Nekega dne je prišel neki pastor pobirat za svojo pogorelo cerkev. Sam je podpisal takoj petdeset dolarjev in dasi je pripravno priložnost porabil, da je krepko udrihal po pobožnjakih sploh, po farjih pa še posebej, je madam Simmons vendar menila, da "ne more biti daleč od kraljestva Gospodovega, ker njegovo srce tako malo visi na mamonu."

"On je predober za satana — Gospod ga mora imeti," si je mislila.

Zopet je stala "Kraljica Ana" zasidrana in kapitan se je zopet nastanil v stari hiši na hrano.

Dobra starka ga je opazovala skozi očala z nežnim zanimanjem in je takoj zapazila, da se je moralo zgoditi z njim nekaj posebnega. Ali je mogoče? Ali je starega Adama zavrgel in oblekel novega človeka?

Kar seže kapitan naenkrat v svojo potno torbo, položi obširno ploščato čutaro pred se na mizo in pravi:

"Morda lahko tole v kuhinji porabite; meni nima kaj koristiti, ker sem se vsper pitje zaklel."

In predno je osupla starka prišla do besede, je bil že zunaj.

Toda dobra duša je tekla za njim in klicala:

"Kapitan! Hej, kapitan!"

"Tukaj visi!" je odgovoril in se obrnil.

"Kapitan," je rekla madam Simmons, in v njenem glasu se je borila blaženost in veselje za nadvlado, "ali Vam je gospod vendar poslal angela?"

"Ga je," je odgovoril kapitan, se obrnil in gledal, da je prišel od nje.

"Duša moja hvali Gospoda!" je vzkliknila madam Simmons navdušena. "To moram drevi povedati v molitveni skupščini."

— In res je veliko veselje vladalo v skupščini, kajti o pokoritvi kakega ladijskega kapitana se še nikdar ni slišalo.

Ko se je vrnila je dobila verna stara žena nove neovržne dokaze tega dejstva. Kapitan je bil v svoji sobi — ob devetih v svoji sobi! Toda je — žvižgal!

Rajši bi ga slišala peti," je pomislila.

Ko so drugi gostje odšli od zajtrka, je vprašala: "Kapitan, ali imate mir v srcu?"

"Mir?" je ponovil. "Moje srce je tako mirno kakor Ohio ob plitvi vodi.

Prispodoba seveda ni bila povsem svetopisemska, kakor si je stara žena želela, toda pomislila je, da je on nov spokornik, in je vneto nadaljevala:

"Da bi vedno tako ostalo, bodi moja resna molitev!"

"Amen, amen!" je vzkliknil kapitan in v nagliei, da bi prišel brž ven, prevrnil svoj stol.

Kljub temu je madam Simmons plavala v sreči in blaženosti. Kodar je hodila in kjer je stala, je prepevala svoje pobožne himne — nič je ni moglo motiti pri tem. Kaj se je menila za vročino kuhinje, samo da je kapitanu Samu večni ogenj prizanešen. Njegova navzočnost jo je delala popolnoma srečno. Zmerom prijazen, uslužen in dober — in oh! popolnoma drugačen kakor sicer!

Naj je bilo ponoči še toliko veder in drugih ovir v veži ali na stopnicah, vedno je našel brez nevarnosti pot skozi nje. Ako je šla mimo sobe, kjer se je ravno zabaval, se ji ni bilo treba nič več ušes tiščati, kajti njegovo govorjenje je bilo dostojno, čeprav ne ravno pobožno. Zvečer je ostal tolikrat doma, da je njegova svetilka v enem dnevu več olja porabila, nego prej v tednih, toda z veseljem jo je spet nalila in ni nikoli godrnjala, da je njegovo poboljšanje drago.

"Madam Simmons," je bruhnil Sam slednjič s prav resnim obrazom iz sebe, "sklenil sem, da začnem čisto novo življenje."

"Že leta in leta sem to upala, kapitan," je odgovorila srečna stara žena.

"Tako? Res? Bog vas blagoslovi za to!" je rekel kapitan toplo. "Da, odpri sem novo stran in pri tem tudi ostanem."

"To je prav, kapitan," je rekla madam Simmons s solzo blaženosti pod vsakim očalnim steklom, "bojujte dobri boj!"

"Bomo že naredili," je nadaljeval kapitan, "saj se ne najde vsaki dan tak angel, ki bi se za Boga brigal."

"Angel! Da, da, kapitan, to je pravi blagoslov. Saj jih dosti vse življenje moli, da bi prišel kak dober duh in jih popeljal na pravo pot!"

"No, jaz imam takega," je izjavil kapitan določno.

"Toda prišli bodo tudi dnevi nemira in dvoma —"

"Menite?" je vprašal kapitan s pomislekom na obrazu.

"Seveda, toda nazadnje bo zopet vse dobro. Poznam to, sem vse sama doživela."

"Res je, to ste. Torej, ali bi me hoteli predstaviti vašemu pridigarju?"

"Pa še kako rada! Dolgo sem hrepenela po tem in sem mu vse o vas povedala. On je tega prav tako vesel kakor jaz!"

"O," je rekel kapitan nekoliko v zadregi, "vi torej slutite?"

"Vem to že od tiste minute, ko ste zopet tu. Poznam znamenja."

"Aha! ho, potem bi šel pa rajši takoj k župniku."

"Takoj se napravim," je rekla madam Simmons in pustila nekoliko osuplega kapitana samega.

— Uro pozneje, ko je bila madam Simmons izročila gospodinjske skrbi svojemu možu, sta stopila oba praznično oblečena v župnikovo hišo in več Samovih palubnih delavcev se je opilo pri vnetem prerekanju, kaj naj bi imel njih "stari" pri župniku opraviti.

Ta je pozdravil madamo Simmonsovo nadvse prisrčno in se je veselil, da se je seznanil tudi s kapitanom.

"Gospod pastor," je začel Sam jecljaje, — kar mirno tukaj ostanite, gospa Simmonsova! — gospod župnik, moja stara prijateljica tu mi pravi, da že vse veste. Vprašanje je sedaj: "Kako hitro lahko napravite to storijo?"

Častiti gospod se je zdrznil pri izrazu "storija" v sveti zadevi, toda premagal se je in odgovoril prijazno:

"Prva priložnost bi bila prvo nedeljo prihodnjega meseca, in srečnega se štejem sprejeti v naše naročje človeka, čigar vredne lastnosti je naša ljubljena sestra Simmons tako slavila. In veselje bo v nebesih nad enim grešnikom, ki se kesa — —"

"Že dobro, gospod pastor," ga je prekinil kapitan, zvijaje se od zadrege sem ter tja, "že dobro, toda ali prej nimate toliko časa, da bi človeka poročili?"

"Poročil!" je vzkliknil duhovnik in pogledal madamo Simmonsovo vprašujoče.

"Poročil!?" je vpila ta in obupno strmela v Sama. O, kaj naj zdaj počnem? Mislila sem, da sem vas spokorila, in sem to že povsod pripovedovala."

Kapitan se je začel krohotati, da so se mize in stoli majali, in tudi sveti mož se je smejal, ko je spoznal nesporazumljenje. Samo uboga madame Simmons se je spustila v jok.

"Ljuba moja dobra starka," je rekel kapitan, "žal mi je, da sem vse tako razočaral, toda drugo za drugim, kakor veste. Kadar boste šele mojega angela videli, porečete, da sem na najboljši poti, da sam postanem angel — mislim. Ana ji je ime — Ana Mai, in svojo ladjo sem po njej prekrstil. Nikar si tako k srcu ne ženite, pokažem vam tudi staro škatlo, na novo prepleskano in z imenom "Ana Mai" naslikanim na njej, koder je bilo kaj prostora."

Toda dobra stara žena je senomer vila roke in vpila pri tem:

"Moje dobro delo je docela uničeno — docela uničeno!" —

Slednjič se je dala pomiriti ter domov spremiti in nekaj dni pozneje je prišla smehljaje in v isti prazničnl obleki na poroko Sama Toppieja.

Bilijoni in miljarde

(Jugoslovanski oddelek F.L.

Še nikoli na svetu niso r tako ogromne številke, da s značl valuto, vsoto bankovcev cirkulaciji, državni dolg itd., se rabijo sedaj v nekaterih ev skih deželah. Govoriti o mil dah, bilijonih, trilijonih in kv lijonih ni nič več kaj nenava ga. Ogromne številke, kat obseg je mogel poprej pojmit astronom, se sedaj rabijo v fi čnih poročilih.

Ali te ogromne številke ne čijo povsod isto. Znano je, smo v Evropi govorili o ameri milijardarjih. Beseda milij pa ni v rabi v Ameriki. Če pravijo v starem kraju "mil da" (t. j. tisoč milijonov), te Ameriki pravimo "bilijon". lijon v starem kraju pa znači lijon milijonov. Mi v starem ju smo ta način označevanje kih številk povzeli od Nemcev Angleškem rabijo isti način. Amerikancih in Francozih p številke imajo drug pomen.

Milijon pomenja povsod stvar: tisočkrat tisoč. Ra nastaja v večjih številkah. Francozih in Amerikancih na pomenja bilijon (oziroma fr ski "milliard"): tisoč milijo trilijon: tisoč bilijonov: kvad jon; tisoč trilijonov, itd. Pri gležih, Nemcih in tako tudi nas v starem kraju znači bili milijon milijonov; trilijon: jon bilijonov; kvadrilijon: jon trilijonov, itd. Skratka lika je v tem, da za razm med številkami 'milijon, bil trilijon, kvadrilijon, kvintil itd." velja pri Amerikancih Francozih množilec 1000, pri gležih in Nemcih pa mno 1,000,000.

Številko s šestimi ničlami vemo povsod milijon. Števil devetimi ničlami zovemo v A riki bilijon, na Francoskem jardo ali bilijon, na Angle tisoč milijonov in na Nem milijardo. Številko z 12 ni zovemo v Ameriki in na Fra skem trilijon, na Angleškem na Nemškem bilijon. Števil 15 ničlami zovemo v Ameri na Francoskem kvadrilijon, Angleškem tisoč bilijonov in Nemškem bilijardo. Kadar N ci in Angleži rabijo besedo lijon" (številko s 18 ničlami) številka odgovarja na Fra skem in v Ameriki "kvinti nu".

ZA KUHANJE PIVA DOMA

imamo v zalogi slad, hmelj, d in vse druge potrebščine. Pok in se prepričajte, da je doma pri kuhani vedno le najboljši in n nejši. Dobiti je tudi zbirko s steklenic in raznih lonrev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo p šti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladčičarjem in v dajalne železnine damo primere pust pri večjih naročilih. Pišite informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland

GOSPA SILVIJA.

Spisal IVO SORLI.

(Dalje.)

Odslej ni govorila ne ž njim ne z drugimi več o tem. Samo poleg listka in dnevnih vesti je v časopisu vsaj preletela tudi politični del, često cel odstavek celo prečitala. Dolgočasne so se ji zdele te stvari skoro kakor doslej, a kljub temu se je silila vanje. In ker so se je bili iz pogovorov okrog nje prijeli vsaj glavni pojmi, je polagoma razumevala, kaj je posebno deljlo stranko od stranke.

Da bi se mogel kdo teh ljudi, ki so se borili med seboj po papirju in po shodih, resnično razburjati zaradi teh razlik, ako ni bil pol abnormalen, ni mislila. Gledala jih je, kakor je sama videla te stvari: porazdelili so se bili, kateri so bili za kaj, na obe strani, da bi ne bili drug drugemu preveč na poti. In res: kamor se je ozrla, je že stal kdo; in ga res ni bilo več praznega mesta; mesta namreč, ki bi bilo kaj vredno.

Ali je bil njen mož zamudil, ali res ni bilo več prostora ves ta čas sem, odkar je mogel priti v račun? Ali pa bi bilo treba samo trdih komolcev?

Ne, teh on nima. In prehladen je, da bi ga ogrela misel na krepko borbo z ljudmi, ki so na poti, s prijatelji že celo.

A morda bi ga borba z nasprotniki? . . . In nasprotniki bi mu postali celo vsi ti sedanji prijatelji, če bi ga zagledali brez njihovega dovoljenja kje v prvih vrstah.

Za hip je pomislila: ali bi ga ne zbudila morda tako? Glej, bi rekla — ali boš njih prosil milosti?

A že je spoznala, da ga to ne bo zganilo. Kvečemu, če bi prišlo samo: da bi ga speljalo karkoli ven in da bi stal [illegible] zunaj na planem, ko bi prišel ukaz, da ni stal in naj gre nazaj. Potem da — potem bi ne šel, toliko je moža!

Toda: ti ga niti nočejo poklicati iz vrste, češ da si mora šele "materijalno pozicijo ustvariti"; na ono stran, v drugo stranko, bi sam nikdar ne šel, že iz možatosti ne [illegible] in tretjega ni — je povesila glavo: "Pač — tretje sem jaz!" je zamrmrala in stisnila pest.

6.

Milan Humar in Josip Zlogar sta se vračala iz zaupne seje nove stranke; prvi z živimi očmi in vedrim licem naravnost v svet drugi, človek bledega, suhega obraza in grenkih potez okrog ustnic, tudi zdaj temno zrč v tla.

Humar je spremljevavca od strani pogledal in se je glasno zasmejal:

— Ti si res nepoboljšljiv godrnjač, dragi Zlogar. Mislil sem, da se vsaj po teh uspehih izpreobrneš, a je vse zaman!

— Hm, uspehi — — —

— Pa česa še zahtevaš? Sam ples bi bil dovolj, da — — —

— O, ples! Ples pa že, ples! To je, kar nas reši!

Humar se je ustavil in je onega srdito premeril.

— Kaj že spet zavijaš? Ti veš tako dobro kako mi vsi, da je bil to politični ples v pravem pomenu: nastopni, uvodni, reprezentacijski, že hočeš celo opozicijski ples, takorekoč prva revija naših vrst v glavnem mestu domovine. In že je ta nastopil cvet — — —

— Cvet deklet! O, tudi cvet študentov, višjih in srednjih. In kaj še?

— In kaj še? Mislim, da je za začetek dr. Zevnik sam dovolj.

— Dr. Zevnik! Sam! Prosim le staccato! In njegova gospa soproga!

— In njegova gospa soproga! Zakaj da nje ni bilo, bi ne bilo niti polovice tega cveta deklet, kakor ti ironiziraš. Ali misliš, da se ni skoro vsaka njihovih mamic sklicevala pred soprogi, preplašenimi vsled tolikega terorizma in tolikih groženj, ravno na gospo Zevnikovo?

— In da ni bilo gospe Zevnikove, bi morda niti gospoda Zevnika ne bilo, ljubi moj Milan! To že! Zakaj, ko smo šli prvič vabit, je še vražje kolebal.

— Ne verjamem sicer, da se pusti doktor Zevnik voditi v takih stvareh od kogarkoli. Toda, če je tako, kakor praviš ti, tembolj smo gospe lahko hvaležni.

— Mogoče. Če nam ni namreč samo trenutne fate morgane pričarala pred oči. No, ti si na vsak način svoje kasiral — zabaval si se izborno!

— Hvala! Pa brez ironije: zabaval sem se res izborno. Gospa Zevnikova je dama, s katero se tudi da zabavati.

— In isto bi brezdvomno ona potrdila o tebi. Zakaj ona bi se brez tebe sploh ne bila zabavala. Čakaj in ne ustavljaj me! Ti, kavalir in salonski lev tega niti ne moreš opaziti, kar opazi od strani mrko, kritično in časih tudi malo hudobno opazujoč neplesavec. In tako sem videl, česar sem pričakoval: gospa Zevnikova je po prvi uri spoznala, da se zbiramo okrog tebe sami kmetski fantje, sinovi delavcev in uradnih slug. Saj ne rečem, da ni tudi nekoliko čednih in spretnih dečkov vmes, ali s frakarji se ne moremo meriti.

— Zdaj pa že dovoliš, da te prekinem. Ako imaš o gospe Zevnikovi tako mnenje, se namreč temeljito motiš. In morda bi bilo že bolje, da nisi od strani, mrko in precej hudobno opazoval, ampak da si se potrudil — — —

— Gospo Zevnikovo preštudirati, hočeš reči? Meni se zdi, da sem jo že tako. In tako greš lahko komu drugemu pripovedovat, da je taki dami kaj za demokratizem, za pozitivno delo in kar je takih lepih stvari, iz katerih je zložen naš program. Nisem pa hotel trditi, da je gospa Zevnikova občutila proti družbi, ki je bila tisti večer zbrana okrog nje, kako mržnjo ali prezir. Nasprotno: družba, stranka sama ji je bila simpatična, ker vidi v njej sredstvo, da se povzdigne njen mož in ona ž njim do večjega ugleda. Ali da je našla vsega tega na oni strani. —

— In še frakarje, potem bi ji bilo še stokrat ljubše! se je jezno zasmejal Humar. Ti torej ženski odrekaš vsak polet, vsako zmožnost za politično navdušenje?

— Dami da, ženski ne! Toda tudi ženska, ki ni dama, pa makar da nosi svilo, se ne more ogreti, tako ogreti, da ji tudi duša vzplamti, — le za tako politično ali na splošno javno idejo, ki je obliva romantičen čar. Ženska lahko postane navdušena, strastna, fanatična socijalistinja, anarhistka, sanskilotka, tudi verska propagandistka, rdečekrižarica, vsaj ob izbruhu vojske in še nekoliko časa potem — nikdar pa ne goreča pristašinja trezne, solidne, da ne rečem filistrozne meščanske stranke. Zlodja, ustanovi še kako čisto agrarno stranko in vabi mestne dame noter! Meni skratka to meščanje elegantnih moudenk v naše stvar ni simpatično! Rajši bi delali še leto in leto dni, a opravili brez tega!

Zlogar je govoril čim bolj strastno in zadnje besede so se prevrgle že v skrajno ostrino.

— Pa zakaj tega nisi že prej povedal. Zakaj nisi ob času protestiral? je vzplamtel tudi Humar.

— Ker bi ne bilo nič pomagalo! Naposled te gospe prej tudi še poznal nisem — zdaj vidim, da me slutnja ni motila.

(Dalje prihodnjič.)

EMIL KISS, BANKIR,
133—2nd Ave., New York City
Ustanovljena leta 1898.
Izplača
getov amerikanski dolar
v vseh krajih JUGOSLAVIJE po pošti in brzojavno.
Pišite po cenik.
Dopremljam rojake iz kraja. (affidavite).
Potniški oddelek.
Pošiljam denar v stari kraj.
EMIL KISS, BANKIR,
133—2nd Ave., New York City

DOLGOČASNEGA ZIMSKEGA MAČKA
prav lahko vženete v kot, ako si naročite pravi zlasti garantirani VICTOR gramofon in prave slovenske plošče, polke, valčke in petje leto Victor izdelka. Pišite brezplačni cenik na.
IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.
On je edini Slovenec v vsi Ameriki, ki ima direktno zvezo z Victor tovarno.

AKO STE TUDI VI
med onimi rojaki, ki so namenjeni v stari kraj na pomlad, je v Vaš korist, da pišete naši tvrdki za pojasnila in ji poverite vse tozadevne posle. To bo za Vas pomenilo najboljšo postrežbo, zaradi katere je naša tvrdka splošno znana in priporočana! Imejte to na umu!
RAVNO TAKO JE V VAŠO KORIST, ako nam poverite vse posle, ki so v zvezi z dobavo Vaših sorodnikov in prijateljev iz starega kraja. Naša tvrdka Vam bo izdelala potrebne izjave (affidavite), poslala karte, nudila pomoč ob prihodu v New York itd., kakor je to storila že za številne druge rojake, od katerih so se mnogi javno zahvalili za točno postrežbo!
POŠILJANJE DENARJA.
Naša banka ima svoje lastne zveze z pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene prejemnikom na dom ali zadnjo pošto brez vsakega odbitka. Naše cene so vedno med najnižjimi.
Vse pošiljatve se nakažejo po cenah onega dne, ko mi sprejmemo denar.
Denar pošiljamo ali po pošti, ali potom brzojavnega pisma, ali po direktnem brzojavu.
Mi pošiljamo dolarje v Jugoslavijo in druge dežele po pošti in brzojavno.
Za obilna naročila se Vam priporoča
SLOVENSKA BANKA
ZAKRAJSEK & CESARK
70 — 9th Ave., New York, N. Y.